

۱- عنوان طرح پژوهشی: بررسی و پیشنهاد الگوی مطلوب برای اداره منطقه آزاد و ویژه اقتصادی شهر

فرودگاهی امام خمینی^(ه) با بررسی الگوهای بین‌المللی

۲- تهیه کننده: مرکز مطالعات مدیریت دانشگاه تربیت مدرس

۳- تاریخ تحویل پروژه: ۱۴۰۱/۱۰/۱

چکیده: برنامه ایجاد و توسعه شهر فرودگاهی در نزدیکی پایتخت، به عنوان یک منطقه استراتژیک، سابقه‌ای نسبتاً دیرینه دارد و علی‌رغم برخورداری این منطقه از موقعیت مناسب و هدف‌گذاری‌های پی‌درپی برای تبدیل شدن به یک قطب فرودگاهی و اقتصادی، آنچه حاصل شده کمتر از انتظارات و نامتناسب با ظرفیت‌ها بوده است. بدون شک عوامل محیطی اعم از وضعیت محیط سیاسی و اقتصاد ملی و محیط بین‌الملل از جمله تحریم‌های ظالمانه در شکل‌گیری چنین پیامدی بطور جدی تاثیر گذار بوده است، ولی به نظر می‌رسد الگوی اداره این منطقه و جایگاه و مدل مدیریتی که در چیدمان حقوقی و اداری کشور برای توسعه این منطقه در نظر گرفته شده است، تاثیری کمتری از عوامل محیطی نداشته است. تجارب علمی و عملی در ایران و سایر کشورها نشان می‌دهند که بدون شک طراحی و خلق یک شهر (Community) با عظمت و قابل رقابت با نمونه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی که بتواند به عنوان موتور محرکه، نقش پیشران در اقتصاد ملی ایفا نماید، با شیوه‌های جاری و مرسوم اداره امور دولتی امکان‌پذیر نبوده و نیازمند تعبیه جایگاه مدیریتی مناسب در منظومه اداری و مدیریتی کشور و استفاده از اختیارات و سازوکارهای ویژه‌ای برای ایجاد و اداره کارآمد این شهر می‌باشد. به عبارت دیگر همچنان که برای ایجاد و توسعه سازه‌ها و زیرساخت‌های کلیدی شهر فرودگاهی، نیازمند طراحی نقشه و الگوهای مهندسی خاص و ویژه هستیم، برای مدیریت و راهبری فرایندهای اداره و توسعه چنین مجموعه‌ای، نیازمند سازه‌های مدیریتی خاص و الگویی برای حکمرانی هستیم. بدین لحاظ، آسیب‌شناسی وضع موجود اداره شهر فرودگاهی و احصاء مشکلات و نارسایی‌های کلیدی و پیشنهاد الگوی مناسب برای حکمرانی در این منطقه، از اهداف خاص این پژوهش است. از سوی دیگر نیز ظرفیتهای قانونی و خلاءهای آن مورد بررسی قرار گرفت و دلالت‌های اسناد بالادستی و خلاءهای آن واکاوی شد. همچنین شهرهای فرودگاهی مختلف از منظر الگوی اداره و ساختار مورد بررسی قرار گرفت و مبتنی بر خروجیهای شناخت وضع موجود و آسیب‌شناسی، بررسی اسناد

بالادستی و همچنین مطالعات تطبیقی سناریوهایی برای چگونگی اداره شهر فرودگاهی تبیین گردید و در پایان قانونی مبتنی بر سناریو مرجح ارائه شد.

با توجه به ارائه نهایی طرح در جلسه کمیته پژوهش و پیشنهاد اینکه حکمرانی شرکت شهر فرودگاهی تحت نظارت معاونت ریاست جمهوری قرار گیرد و علیرغم اعلام آمادگی جهت پیگیری و انجام امور لازم در این خصوص، با عنایت به عدم موافقت مدیران وقت با این موضوع به دلیل شرایط خاص و ماهیت شرکت و سیاست‌های پیش رو، این طرح جهت اجرا و پیاده سازی در آن زمان مورد پیگیری بیشتر قرار نگرفت.